

SPIS TREŚCI

METODY NAUCZANIA I WYCHOWANIA

- Teresa Wilk – Aplikacja sztuki w codzienność procesu wychowania jako skuteczny mechanizm profilaktyki zjawisk społecznie niepożądanych 3
- Agata Rzymelka-Fraćkiewicz – Gry i zakłady o charakterze hazardowym. Działania profilaktyczne jako zadanie szkoły 9
- Mirosław Kowalski, Sławomir Kania – Profilaktyka cyberzagrożeń – przegląd i ocena propozycji 14

PROBLEMY FUNKCJONOWANIA SZKOŁY

- Agata Rzymelka-Fraćkiewicz – Edukacja szkolna sześciolatków w świetle kolejnych reform systemu oświaty 19
- Marzanna Moćko – Szkoła w procesie przemian – z refleksji dyrektora 23
- Anna M. Kola – Projekt edukacyjny „Polacy nieprzeciętni” jako jedna z form kształcenia zdolnej młodzieży 27

ŚRODOWISKO I WYCHOWANIE

- Teresa Sołtysiak – „Syn dilerował, brał, pił, kradł, dokonywał rozbojów, a ja?...” 33

WOKÓŁ MYŚLI O WYCHOWANIU

- Klaudia Żernik – Pomostowy kapitał społeczny rzecznika praw dziecka – Marka Michalaka 39
- Hanna Arciszewska – Tolerancja w rozumieniu i doświadczeniach dzieci i młodzieży 45

LEKTURY STARE I NOWE

- Piotr Krakowiak – Społeczno-pedagogiczne wymiary starości 51

WKŁADKA METODYCZNA

- Ewelina Łęgowska – Udział w zajęciach popularyzujących naukę formą inkluzji dzieci po stracie osoby bliskiej. Scenariusze zajęć popularnonaukowych zrealizowanych w ramach Funduszu Dzieci Osieroconych 1

Streszczenia artykułów w języku angielskim i polskim są zamieszczone na stronie internetowej: www.weakapit.pl

Redakcja naukowa niniejszego numeru:
Jan A. Malinowski

CONTENT

EDUCATION AND SOCIALIZATION METHODS

- Teresa Wilk – The art implementation into the everyday process of education as an effective mechanism for prevention of unwanted phenomena 3
- Agata Rzymelka-Fraćkiewicz – Gambling games and bets. Preventive actions as school assignments 9
- Mirosław Kowalski, Sławomir Kania – Prevention of cyberthreats – review and evaluation of proposals 14

PROBLEMS OF THE SCHOOL FUNCTIONING

- Agata Rzymelka-Fraćkiewicz – Current reforms of education system for six-year-olds 19
- Marzanna Moćko – A school undergoing transformation – the headteacher's reflection 23
- Anna M. Kola – Educational project „Extraordinary Poles” as one of the forms of informal education for gifted young people 27

ENVIRONMENT & EDUCATION

- Teresa Sołtysiak – „The son traded drugs, he did drugs, he drank, steal, robbery, and I?...” 33

AROUND THE PEDAGOGICAL THOUGHT

- Klaudia Żernik – Bridging social capital of the ombudsman for children – Marek Michalak 39
- Hanna Arciszewska – Tolerance understood and experienced by children and the youth 45

OLD & NEW READINGS

- Piotr Krakowiak – Socio-educational dimensions of old age 51

METHODOLOGICAL ATTACHMENT

- Ewelina Łęgowska – Participation in activities promoting learning as the form of inclusion of children after the loss of a loved one. Scenarios of popular science activities realized in the Orphan Children's Fund 1

Polish and English versions of abstracts are available here: www.weakapit.pl

Wersja papierowa czasopisma jest wersją pierwotną, w której w ostatnim numerze z danego roku publikowana jest lista recenzentów (bez wskazania opiniowanych tekstów, zgodnie z procedurą określoną przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla czasopism objętych oceną parametryczną). Lista recenzentów z lat poprzednich jest zamieszczona na stronie internetowej: www.weakapit.pl

WYCHOWANIE NA CO DZIEŃ Czasopismo założone w 1993 roku przez Toruńską Fundację Edukacyjną przy UMK „Copernicus”

Rada Naukowa: Andrzej Olubiński (przewodniczący), Jaroslav Balvín (Czechy), Friedrich W. Busch (Niemcy), Olga Chyżna (Ukraina), Ihor Dobriansky (Ukraina), Tomáš Dohnal (Czechy), Józef Górniewicz, Anna Hudecová (Słowacja), Czesław Kosakowski, Mirosław Kowalski, Blahoslav Kraus (Czechy), Mária Machalová (Słowacja), Tatiana Matulayová (Czechy), Katia Mitowa (USA), Aleksander Nalaskowski, Małgorzata Orłowska, Krzysztof Piątek, Erich Petlák (Słowacja), Andrzej Radziejewicz-Winnicki, Bogusław Śliwerski, Wiesław Theiss, Mykola Zymomrya (Ukraina)

Redakcja: Jan Adam Malinowski (redaktor naczelny), Tomasz Biernat, Jadwiga Jastrzęb, Anna M. Kola (redaktor językowy), Małgorzata Kowalik-Olubińska, Tomasz Kruszewski, Katarzyna Kuziak, Janina Malinowska (redaktor językowy), Ryszard Mikulski (redaktor techniczny), Karol Orłowski (redaktor statystyczny), Paweł Sobierajski, Jacek Szczepkowski, Katarzyna M. Wasilewska-Ostrowska (sekretarz redakcji)

WYCHOWANIE NA CO DZIEN

Nr 4 (271), 2018

METODY NAUCZANIA I WYCHOWANIA

Teresa Wilk

Aplikacja sztuki w codzienność procesu wychowania jako skuteczny mechanizm profilaktyki zjawisk społecznie niepożądanych

Streszczenie: Niniejszy tekst jest propozycją zainteresowania – osób i instytucji odpowiedzialnych za proces edukacji i wychowania młodego pokolenia – sztuką. Ta odwiecznie towarzysząca człowiekowi kategoria, realizuje szereg funkcji: artystycznych, emocjonalnych, społecznych i wychowawczych. Sztuka jest wartością, która „uczestnicząc” w codziennym życiu młodego pokolenia może je właściwie kształtować. W perspektywie wzrastającego wśród młodzieży zagrożenia licznymi niepokojącymi zjawiskami, sztuka może stanowić najlepszą formę profilaktyki niepożądanych zachowań. Trzeba tylko, aby środowiska wychowawcze zechciały zaaplikować ją (sztukę) do wychowawczych oddziaływań.

Słowa kluczowe: sztuka, codzienność, proces wychowania, profilaktyka, zjawiska niepożądane, aplikacja

*

Agata Rzymelka-Fraćkiewicz

Gry i zakłady o charakterze hazardowym. Działania profilaktyczne jako zadanie szkoły

Streszczenie: Opracowanie podejmuje temat nowego typu uzależnień – gier i zakładów o charakterze hazardowym wśród młodych ludzi. Obecnie szkolne programy profilaktyczne najczęściej podejmują kwestie używania (nadużywania) tytoniu, alkoholu czy narkotyków; pomijając nowego typu uzależnienia. Nauczyciele, wychowawcy i rodzice często pozostają bezradni wobec braku wiedzy, odpowiedniego przygotowania czy szkolenia – jak diagnozować i rozwiązywać problemy młodzieży tak powszechne i dostępne w ich życiu.

Słowa kluczowe: rodzice i szkoła wobec współczesnych zagrożeń, gry i zakłady o charakterze hazardowym, skala zjawiska – hazard wśród młodych ludzi, szkolna profilaktyka

*

Mirosław Kowalski, Sławomir Kania

Profilaktyka cyberzagrożeń – przegląd i ocena propozycji

Streszczenie: Profilaktyka zachowań ryzykownych online dzieci i młodzieży oraz ryzyk cyberprzestrzeni to jedno z najważniejszych zadań profilaktyki społecznej. Głównym celem artykułu jest krytyczna analiza i ocena dotychczasowych poczynań w tym zakresie, dotycząca kompanii społecznych oraz strategii zmiany przepisów, treningów kompetencji medialnych czy pracy z rodzicami.

Słowa kluczowe: cyberzagrożenia, kampanie społeczne, strategia zmiany przepisów, trening kompetencji medialnych, praca z rodzicami

PROBLEMY FUNKCJONOWANIA SZKOŁY

Agata Rzymelka-Fraćkiewicz

Edukacja szkolna sześciolatków w świetle kolejnych reform systemu oświaty

Streszczenie: Obecnie, jak pokazują praktyczne działania, europejskie systemy oświatowe poszły w kierunku obniżania wieku szkolnego, przy jednoczesnym upowszechnianiu edukacji przedszkolnej od jak najmłodszych lat. W zdecydowanej większości państw europejskich obowiązkowy wiek rozpoczynania nauki w szkole wynosi 6 lat. Opracowanie przedstawia społeczną opinię (w tym także opinię rodziców dzieci sześciolatków) na temat próby obniżenia obowiązkowego wieku szkolnego do szóstego roku życia dziecka w polskim systemie edukacji.

Słowa kluczowe: reforma systemu edukacji, wiek szkolny, obniżenie obowiązkowego wieku szkolnego do 6 roku, stosunek społeczny (w tym także rodziców dzieci sześciolatków) do obniżenia obowiązkowego wieku szkolnego

*

Marzanna Moćko

Szkoła w procesie przemian – z refleksji dyrektora

Streszczenie: Refleksja dyrektora w artykule „Szkoła w procesie przemian”, miała na celu podsumowanie dotychczasowych doświadczeń po to, aby móc lepiej zaplanować kolejny krok w rozwoju – indywidualny, zespołów przedmiotowych i szkoły. Każde działanie oparto na zasobach. Tymi zasobami były korzyści, jakie zauważono w szkole dzięki pracy z ocenianiem kształtującym, tj. zwiększonej aktywizacji uczniów, wzroście świadomości uczenia się, udzielania uczniom informacji zwrotnej. Wdrażanie oceniania kształtującego jest procesem, dlatego oprócz bieżącej pracy ciągle poszukuje się w gronie nauczycielskim pomysłów na jej ulepszenie. Obserwowane trudności świadczą o procesie zmiany i należy je uznać, jako wyzwanie i obszar do dalszego rozwoju.

Słowa kluczowe: szkoła, nauczyciel, uczeń, nauczanie, dyrektor, ocenianie kształtujące, lider, współpraca, sukces

*

Anna M. Kola

Projekt edukacyjny „Polacy nieprzeciętni” jako jedna z form kształcenia zdolnej młodzieży

Streszczenie: Celem tekstu jest zwrócenie uwagi na problem dzieci zdolnych korzystających zarówno z form edukacji formalnej, jak i nieformalnej. Drugi cel zadania tekstu odwołuje się do praktyk edukacyjnych, prowadzonych poza systemem szkolnym. W artykule zostanie bowiem omówiony przykład sposobu kształcenia dzieci zdolnych, projekt toruńskiego Stowarzyszenia Międzynarodowe Centrum Zarządzania Informacją (ICIMSS), działającego aktywnie na wielu edukacyjnych polach – rozwoju humanistyki cyfrowej, pomocy najzdolniejszym, edukacji historycznej przy udziale nowoczesnych technologii. Projekt dotyczy biografii lokalnych bohaterów, przypomnianych z okazji 100 rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę.

Słowa kluczowe: Projekt edukacyjny, edukacja dzieci zdolnych, ICIMSS

ŚRODOWISKO I WYCHOWANIE

Teresa Soltysiak

„Syn dilerował, brał, pił, kradł, dokonywał rozbojów, a ja?...”

Streszczenie: Opracowanie skupiono na percepcji i ewaluacji przez badanego rodzica – ojca, socjalizacji syna w rodzinie wraz z czynnikami ryzyka współdecydującymi o zaburzeniach w jego zachowaniu. Badany ojciec wymienił wiele nieprawidłowości i zaburzeń występujących w rodzinie, które nie były obojętnymi w dokonywanych przez syna wyborach zachowań i partycypowały w rozwoju licznych form patologii społecznych, skutkując pobytami w zakładzie wychowawczym, a w późniejszym okresie życia – w zakładzie karnym. Z przeprowadzonych badań wynika, że z czasem stosunek ojca do syna zmienił się, pojawia się refleksja o współwinie za to co go spotkało. Można przypuszczać, że zmiany w zachowaniach badanego ojca będą pozytywnie procentować, że syn po powrocie z zakładu karnego do środowiska tzw. otwartego, w swoich wyborach postępowania będzie respektował normy społeczne.

Słowa kluczowe: współczesna rzeczywistość społeczna, konsumeryzm, socjalizacja w rodzinie w percepcji rodzica, czynniki ryzyka i zaburzeń zachowań dziecka w ewaluacji rodzica

WOKÓŁ MYŚLI O WYCHOWANIU

Klaudia Żernik

Pomostowy kapitał społeczny rzecznika praw dziecka – Marka Michalaka

Streszczenie: Celem artykułu jest ukazanie pomostowego kapitału społecznego Rzecznika Praw Dziecka w Polsce. Od lipca 2008 do grudnia 2018 funkcję tę pełnił Marek Michalak. Już od 1987 r. zaczął pracować na rzecz dzieci i młodzieży potrzebujących wsparcia i pomocy. Jako Rzecznik Praw Dziecka bronił praw dzieci i młodzieży, pomagał im, udzielał porad prawnych ich rodzicom i wiele innych. Artykuł ukazuje niektóre jego osiągnięcia na rzecz dzieci oraz stanowi niejako podsumowanie jego działalności w trakcie 2 kadencji jako Rzecznik Praw Dziecka.

Słowa kluczowe: kapitał społeczny, prawa dziecka, Rzecznik Praw Dziecka, Marek Michalak

*

Hanna Arciszewska

Tolerancja w rozumieniu i doświadczeniach dzieci i młodzieży

Streszczenie: Współczesny człowiek żyje w świecie ciągłych zmian. Jest otoczony wielością kultur, religii, poglądów. Różnice występujące w spotkaniu z drugim człowiekiem wymagają otwartości, zrozumienia oraz niekiedy krytycznej refleksji dotyczącej zachodzących przemian. Artykuł stanowi rekonstrukcję – badanych z wykorzystaniem metody fenomenograficznej – sposobów rozumienia i doświadczania tolerancji przez uczniów reprezentujących różny poziom edukacji (szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła średnia), zamieszkujących miasto i wieś. Przedstawione zostały koncepcje tolerancji wyłonione na podstawie analizy materiału badawczego.

Słowa kluczowe: tolerancja, tolerancja pozytywna, tolerancja negatywna, granice tolerancji, brak tolerancji

LEKTURY STARE I NOWE

Piotr Krakowiak

Spoleczno-pedagogiczne wymiary starości

(**Recenzja:** Marzena Chrost, Andrzej Grudziński (red.), *Jesień życia. Wybrane konteksty postrzegania i doświadczania starości oraz aktywizacji seniorów*, Akademia Ignatianum – Wydawnictwo WAM, Kraków 2016, ISBN 978-83-277-1209-7)

WKŁADKA METODYCZNA

Ewelina Łęgowska

Udział w zajęciach popularyzujących naukę formą inkluzji dzieci po stracie osoby bliskiej. Scenariusze zajęć popularnonaukowych zrealizowanych w ramach Funduszu Dzieci Osieroconych

Streszczenie: Gdańska Fundacja Hospicyjna od początku swojego istnienia zakładała pomoc w działaniu Hospicjum im. ks. E. Dutkiewicza SAC. Od 2006 roku obok wsparcia chorych, Fundacja Hospicyjna utworzyła nowe dzieło nazwane Funduszem Dzieci Osieroconych. Jego adresatem są najmłodszy podopieczni Fundacji. Od końca 2017 roku obok dotychczasowych przedsięwzięć, Fundusz Dzieci Osieroconych stara się pomagać dzieciom i młodzieży poprzez zajęcia popularyzujące w atrakcyjnej formie naukę. Udział w nich pozwala choć na chwilę oderwać się od trosk dnia codziennego i przeżyć związanych z utratą osoby bliskiej. Integralną częścią artykułu są scenariusz takich zajęć.

Słowa kluczowe: zajęcia popularnonaukowe, strata, żałoba, Gdańska Fundacja Hospicyjna, wolontariat, osierocenie, Fundusz Dzieci Osieroconych